

prof. dr hab. Wiesław Delimat
Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie

Recenzja dorobku naukowego i dydaktycznego oraz dzieła - cyklu artykułów naukowych p. dr Anny Szarapki, w związku z postępowaniem o nadanie stopnia doktora habilitowanego sztuki w dziedzinie sztuki, dyscyplinie artystycznej sztuki muzyczne.

Zleceniodawca opinii – Senat Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku, zlecenie podjęte w związku z uchwałą nr 137/2023 z dnia 30 czerwca 2023 roku w sprawie powołania członków komisji habilitacyjnej w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego dr Annie Szarapce.

Do pisma z dnia 11 lipca 2023 roku, informującego o wyznaczeniu mnie jako recenzenta w w/w postępowaniu, dodana została na nośniku elektronicznym dokumentacja wraz z osiągnięciami habilitacyjnymi kandydatki, o których mowa w art. 219 ust. 1 ustawy *prawo o szkolnictwie wyższym*.

Podstawowe dane o kandydacie

Dr Anna Szarapka ukończyła studia w zakresie teorii muzyki na Wydziale Kompozycji i Teorii Muzyki Akademii Muzycznej im. F. Nowowiejskiego w Bydgoszczy w roku 1990. W roku 2000 ukończyła Podyplomowe Studia Teorii Muzyki w Akademii Muzycznej im. F. Chopina w Warszawie. W roku 2010, uchwałą Rady Wydziału Kompozycji, Dyrygentury i Teorii Muzyki Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie uzyskała stopień naukowy doktora nauk humanistycznych, w dyscyplinie nauk o sztuce. Podstawą była rozprawa doktorska *Władysław Walentynowicz – twórca, pedagog i organizator życia muzycznego*. Promotorem pracy był prof. dr hab. Marek Podhajski.

Przebieg pracy zawodowej

Dr Anna Szarapka jest nauczycielem szkolnym i akademickim. Tuż po ukończeniu studiów, w roku 1990 została zatrudniona w Państwowym Zespole Szkół Muzycznych im. Artura Rubinsteina w Bydgoszczy, gdzie jako nauczyciel dyplomowany pracuje do chwili obecnej.

Działalność akademicka Habilitantki związana była najpierw z Akademią Muzyczną im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy, gdzie w latach 2010-2011 wykładała historię muzyki i literaturę muzyczną, a następnie od roku 2019 z Uniwersytetem Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, w którym na Wydziale Edukacji Muzycznej prowadzi do chwili obecnej zajęcia z przedmiotów: style w muzyce, historia muzyki XX i XXI wieku, historia muzyki średniowiecznej, a także seminarium pracy licencjackiej i magisterskiej.

Opis działalności naukowej i artystycznej

Działalność naukowa dr Anny Szarapki została bardzo szczegółowo opisana w jej autoreferacie. Nie chcąc powtarzać tego wyjątkowo rozbudowanego opracowania wskażę jedynie na główne obszary jej naukowej aktywności.

Najważniejszym opublikowanym przez nią dziełem jest licząca 641 stron monografia: *Władysław Walentynowicz – twórca, pedagog i organizator życia muzycznego*. (Wyd. Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku, Gdańsk 2017), która w wersji pierwotnej stanowiła podstawę doktoratu. Publikacja zrealizowana 7 lat po uzyskaniu stopnia doktora wzbogacona została o płytę z muzyką Władysława Walentynowicza oraz dziewięć wydawnictw nutowych jego kompozycji, w których przygotowaniu Habilitantka brała czynny udział.

W okresie lat 1990 – 2010, a więc do uzyskania stopnia naukowego doktora opublikowała ona 12 rozdziałów w monografiach naukowych, których wydawcami były m. in.: Wydawnictwo Uczelniane Akademii Muzycznej im F. Nowowiejskiego w Bydgoszczy i Wydawnictwo Akademii Muzycznej im. F. Chopina w Warszawie. W kolejnych latach listę tę wzbogaciła o kolejnych 8 pozycji. W grupie wydawców, oprócz wymienionych wyżej znalazły się także: Wydawnictwo *Athenae Gedanenses*, Stowarzyszenie im. Andrzeja Szwalbego *Dziedzictwo*, a także Wydawnictwo Akademii Muzycznej im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi. Tematyka publikowanych prac jest zróżnicowana, łatwo jednak zauważyć, iż w rozdziałach powstałych w okresie ostatnich kilkunastu lat koncentruje się Habilitantka głównie na muzyce XX i XXI wieku i jej twórcach. Kolejne prace dotyczą między innymi muzyki Piotra Perkowskiego, Mariana Borkowskiego, Mariana Gordiejuka, Mieczysława Kowalskiego, Bohdana Riemera, i Władysława Walentynowicza. Anna Szarapka była członkiem redakcji naukowej dwóch monografii, wydanych z okazji osiemdziesięciolecia, a później dziewięćdziesięciolecia powstania Państwowego Zespołu Szkół Muzycznych im. Artura Rubinsteina w Bydgoszczy.

Oprócz rozdziałów w monografiach, Habilitantka publikowała także artykuły w licznych czasopismach naukowych. Już w tytułach tekstów łatwo zauważyć ewolucję poruszanej przez Autorkę tematyki. Prace realizowane wcześniej dotyczyły m. in. roli krytyki muzycznej w Bydgoszczy w latach po II wojnie światowej, działalności chórów kościelnych w II połowie XX wieku, a także wybranych kompozycji Schumanna, Chopina i Pendereckiego. Po uzyskaniu doktoratu dr Anna Szarapka skoncentrowała się głównie na badaniu i analizowaniu twórczości religijnej kompozytorów Pomorza i Kujaw. Przygotowała także i opublikowała interesujący artykuł dotyczący Międzynarodowego Konkursu Młodych Pianistów *Arthur Rubinstein in memoriam*, oraz inny, poświęcony muzyce Zygmunta Noskowskiego.

Ważnym elementem działalności dr Anny Szarapki są publikacje recenzji koncertowych i materiałów o charakterze publicystyczno-popularyzatorskim. Przed doktoratem ukazały się 33 takie prace, zaś po roku 2010 kolejnych 15. Ich tematyka jest rozległa, dotyczy zarówno pojedynczych koncertów, czy przedstawień operowych, jak również konkursów i festiwali, a także nagrań płytowych.

W parze z publikacjami idą publiczne wystąpienia Habilitantki, w czasie krajowych konferencji naukowych, które miały miejsce m. in. w Bydgoszczy, Częstochowie, Gdańsku, Inowrocławiu, Łodzi, Toruniu, Warszawie i Wrocławiu. Od roku 1989 było ich łącznie 42. Tematyka prelekcji dotyczyła muzyki i twórców różnych epok, z wyraźną dominantą położoną na kompozytorach polskich ostatnich dziesięcioleci. Oprócz wykładów, które zaowocowały przedstawionymi do oceny publikacjami, Habilitantka zajmowała się twórczością m. in.: Grzegorza Gerwazego Gorczyckiego, Stanisława Moniuszki, Karola Szymanowskiego, Feliksa Nowowiejskiego i Piotra Mossa. Nie stroniła jednak także od podejmowania innej tematyki, czego przykładami są wystąpienia na temat: *Sztuka jako ekspresja życia, Od filozofii do estetyki piękna – ekspresja i emocje w muzyce europejskiej*, czy też *Kulturotwórcza rola Międzynarodowego Konkursu dla Młodych Pianistów „Arthur Rubinstein in memoriam”*.

Do naukowej działalności dr Anny Szarapki należy także zaliczyć udział w pracach zespołów badawczych, realizujących różnorodne projekty. W latach 1999-2002 była jednym z autorów haseł zamieszczonych w słowniku *Kompozytorzy polscy 1918-2000*. (II Biogramy, red. M. Podhajski, Wydawnictwo Akademii Muzycznej im. S. Moniuszki w Gdańsku). Rozszerzeniem projektu było zadanie realizowane wspólnie przez Akademię Muzyczną w Gdańsku i Wydział Teologiczny Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, w ramach którego Habilitantka w pracy *Polish Music. Polish Composers 1918 – 2010* (Edited by: Marek Podhajski Gdańsk – Lublin 2013) opublikowała powyższe hasła w języku angielskim.

Istotny element działalności naukowej Habilitantki stanowią prace w komitetach organizacyjnych konferencji i sesji naukowych, sprofilowanych pod kątem dydaktyki oraz badania twórczości muzycznej. Ponadto, jest ona członkiem 5 krajowych stowarzyszeń, a od roku 2020 także prezesem jednego z nich – Towarzystwa Mozartowskiego w Bydgoszczy.

Dr Anna Szarapka jest teoretykiem muzyki. Działalność badawczą łączy jednak z artystyczną, co wcale nie jest ani oczywiste, ani zbyt częste. Z satysfakcją przyjmuję fakt, iż przez 10 lat (1994-2004) prowadziła scholę liturgiczną *Psallite Sapienter*, której nazwa świadczyć może o tym, iż „muzyczna mądrość” jest dla Habilitantki wyjątkowo istotnym czynnikiem, służącym odpowiedniemu zrozumieniu dzieła muzycznego.

Habilitantka z powodzeniem realizuje liczne projekty artystyczne, będąc najczęściej ich organizatorem, współorganizatorem lub prelegentem. Sądzę, iż najważniejszym z nich była współorganizacja pięciu edycji renomowanego Międzynarodowego Konkursu dla Młodych Pianistów *Arthur Rubinstein in memoriam* (2000-2021). W swym dorobku ma także Anna Szarapka ponad 50 prelekcji koncertowych, o zróżnicowanej tematyce i skierowanej do bardzo różnych grup odbiorców.

Trudno także nie zauważyć ogromnej aktywności na polu działań interdyscyplinarnych, łączących myśl teoretyczną z muzycznym wykonawstwem. Do takich zaliczam:

- cykl wykładów w ramach koncertów przedstawiających zabytkowe instrumenty z kolekcji Andrzeja Szwalbe,
- referaty wygłoszone w ramach koncertów, prezentujących muzyczne prawykonania,

- liczne projekty, skierowane głównie do młodzieży, prezentujące twórczość np. S. Moniuszki, F. Nowowiejskiego,
- przygotowanie programów i pytań do muzycznych olimpiad,
- konsultacje merytoryczne i prowadzenie Ogólnopolskich Konkursów Pieśni Pasyjnej w Gnieźnie.

Wymienione aktywności Habilitantki przygotowywane były we współpracy z wieloma instytucjami i organizacjami, do których należą m. in.:

- Centrum Edukacji Artystycznej
- Narodowy Instytut Muzyki i Tańca
- Federacja *Caecilianum*
- Akademia Muzyczna im. F. Nowowiejskiego w Bydgoszczy
- Akademia Muzyczna im. S. Moniuszki w Gdańsku
- Akademia Muzyczna im. Bacewiczów w Łodzi
- Filharmonia Pomorska im. I. J. Paderewskiego w Gdańsku
- Miejskie Centrum Kultury w Bydgoszczy
- Urząd Miasta Bydgoszczy
- Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy
- *Opera Nova* w Bydgoszczy
- Kuria Diecezji Bydgoskiej
- Związek Kompozytorów Polskich
- Europejskie Centrum Muzyki Krzysztofa Pendereckiego w Luśławicach.

Habilitantka współpracowała także z instytucjami kultury na Litwie, w Łotwie i Estonii.

Opis działalności dydaktycznej

Dydaktyka zajmuje ważne miejsce w działalności zawodowej dr Anny Szarapki. Od roku ukończenia studiów (1990) nieprzerwanie jest ona nauczycielem w Państwowym Zespole Szkół Muzycznych w Bydgoszczy. Ponadto była zatrudniona w Akademii Muzycznej w Bydgoszczy, a obecnie jest pracownikiem naukowo-dydaktycznym Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego.

W zakresie pracy w szkole stopnia średniego, gdzie naucza przedmiotów ogólnomuzycznych, jej dokonania wybijają się ponad przeciętność. Oprócz regularnych zajęć, wyjątkowo ważne miejsce stanowią dodatkowe działania aktywizujące młodzież. Jednym z nich jest przygotowanie uczniów do wygłoszenia referatów podczas seminariów naukowych i spotkań o charakterze okolicznościowym, a także olimpiad muzycznych, krajowych i zagranicznych. Jako doświadczony nauczyciel i tutor, z powodzeniem zajmowała się także tzw. edukacją spersonalizowaną, polegającą na indywidualnej pracy z wyjątkowo utalentowanymi uczniami szkoły. Jednym z nich jest światowej sławy pianista Rafał Blechacz, którego Habilitantka uczyła przez 8 lat w trybie indywidualnym wszystkich muzycznych przedmiotów teoretycznych. Podobne zajęcia prowadziła z innymi utalentowanymi uczniami

z Polski i Chin, którzy przyjeżdżali do Bydgoszczy, by doskonalić swe muzyczne (głównie pianistyczne) rzemiosło.

Dr Anna Szarapka w ramach działalności Zespołu Szkół Muzycznych w Bydgoszczy zorganizowała kilkanaście konkursów wiedzy muzycznej, a także przygotowała szereg materiałów dydaktycznych z zakresu historii muzyki, z których większość została umieszczona na Zintegrowanej Platformie Edukacyjnej Ministerstwa Edukacji i Nauki.

Przedmiotów związanych z historią i literaturą muzyczną naucza także Habilitantka studentów Wydziału Edukacji Muzycznej Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy. W uczelni tej prowadzi także seminarium pracy naukowej.

Działalność dydaktyczna dr Anny Szarapki nierozzerwalnie łączy się z prowadzoną przez nią działalnością naukową. Sfery te wzajemnie przenikają się, co świadczy nie tylko o ogromnej dojrzałości, ale także konsekwentnie realizowanej i udoskonalanej metodyce pracy z młodzieżą, kształcąca się na średnim i wyższym poziomie edukacji muzycznej.

Ocena dzieła

Przedstawione do oceny dzieło składa się z następujących komponentów:

1. publikacja dysertacji doktorskiej *Władysław Walentynowicz – twórca, pedagog i organizator życia muzycznego*. (Wyd. Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku, Gdańsk 2017), (641 stron), ISBN 978-83-933415-8-0,
2. współpraca w przygotowaniu płyty CD z muzyką Władysława Walentynowicza, zawierającej następujące kompozycje: *Sonatina* na fortepian, *Bagatelki* na fortepian, *Orientalne* na flet z towarzyszeniem fortepianu, *Bagatelka* na klarnet i fortepian, *Szeper* - wariacje na temat ludowej pieśni kaszubskiej na klarnet i fortepian, *Moje skarby* – cykl pieśni, *Prolog, Dialog i Epilog* na obój i fortepian, dołączonej do wymienionej wyżej monografii,
3. współpraca w przygotowaniu dziewięciu wydawnictw nutowych utworów Walentynowicza: *Humoreska*, *Sonatina* na róg, *Sonata breve* na wiolonczelę i fortepian, *Bagatelki* na fortepian, *Kwiaty*. Tryptyk wokalny na głos i fortepian, *Arabeski* na 2 fortepiany, *La Conception* na 2 fortepiany, *Prolog – Dialog – Epilog* na obój, harfę lub fortepian, *Ornamenty* na 3 klarnety.
4. cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych na temat: *Inspiracje religijne i sakralne w twórczości kompozytorów Pomorza i Kujaw po 1945 roku*. W skład cyklu wchodzi następujące teksty:
  - a) *Twórczość sakralna Michała Dobrzyńskiego jako muzyczny obraz tekstu*, [w:] *Muzyka sakralna w europejskim przekazie kulturowym. Historia – kryteria – współczesność*, red. J. Bramorski. (Wydawnictwo Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku, Gdańsk 2012), ISBN: 978-83-936400-2-7, s. 145-165,

- b) *„Hymny Maryjne” Andrzeja Cwojdzińskiego do słów Romana Brandstaettera*, [w:] *Muzyka sakralna w wymiarze kulturowo-edukacyjnym. Inspiracje i wyzwania*, red. ks. J. Bramorski, (Wydawnictwo Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku, Gdańsk 2013), ISBN: 978-83-936400-3-4, s. 213-251,
- c) *Muzyka religijna Bohdana Riemera*, [w:] *Czasy – muzyka – twórcy*, red. Michał Zieliński, (Wydawnictwo Uczelniane Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy, Bydgoszcz 2014), ISBN: 978-83-61262-41-1, s. 155-170,
- d) *Msza w twórczości kompozytorów Pomorza i Kujaw*, [w:] *Czasy – muzyka – twórcy*, red. Michał Zieliński, (Wydawnictwo uczelniane Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy, Bydgoszcz 2014), ISBN: 978-83-61262-41-1, s. 109-133,
- e) *Warstwa brzmieniowa w „Missa in memoriam Beati Georgii Popiełuszko” na chór mieszany i małą orkiestrę symfoniczną Łukasza Urboniaka*, [w:] *Twórca wobec wymogów współczesnej liturgii*, red. Marta Kierska-Witczak, (Wydawnictwo Akademii Muzycznej im. K. Lipińskiego we Wrocławiu, Wrocław 2019), ISBN: 978-83-65473-15-8, s. 55-74,
- f) *Symbol w „Apokalypsis” Marcina Gumieeli*, [w:] *Muzyka sakralna wobec współczesnych wyzwań kulturowych*, red. ks. Jacek Bramorski, (Wydawnictwo Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku, Gdańsk 2014), ISBN: 978-83-64615-02-3, s. 236-260,
- g) *„Apokalipsa św. Jana” w trzech interpretacjach muzycznych kompozytorów Pomorza i Kujaw, Edukacja muzyczna cz.9*, red. Marta Popowska, (Wydawnictwo im. Stanisława Podobińskiego Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie, Częstochowa 2014), ISSN 1895-8079, s. 131-148,
- h) *Twórczość religijna Andrzeja Cwojdzińskiego w aspekcie polskiej duchowości XX wieku*, [w:] *Cantare amantis est*. Wieloautorska monografia naukowa z okazji 80. urodzin ks. prof. dr. hab. Ireneusza Pawłaka, red. ks. W. Hudek, ks. P. Wiśniewski, (Wydawnictwo Polihymnia, Lublin 2015), ISBN: 978-83-7847-253-7, s. 253-267,
- i) *Wolory edukacyjne wybranych utworów religijnych Andrzeja Cwojdzińskiego*, [w:] *Kulturowe i edukacyjne konteksty muzyki religijnej*, red. E. Szczurko, (Wydawnictwo Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy, Bydgoszcz 2016), ISBN: 978-83-61262-81-7, s. 143-162,
- j) *Od lęku do nadziei – przesłanie religijnych kompozycji Bernodetty Matuszczak*, [w:] *Tradycjo i współczesność w muzyce sakralnej*, red. ks. Jacek Bramorski,

(Wydawnictwo Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku, Gdańsk 2015), ISBN 978-83-64615-13-9, s. 139-154,

- k) *Inspiracje biblijne w łacińskiej twórczości sakralnej Marcina Kopczyńskiego*, [w:] *Biblia i muzyka – źródło inspiracji*, red. Monika Karwaszewska, (Wydawnictwo Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku, Gdańsk 2021), ISBN: 978-83-64615-48-1, s. 311-346.

Z satysfakcją przyjmuję fakt ukazania się drukiem monografii kompozytora i pedagoga Władysława Walentynowicza, którego życie i dzieło doczekały się w ten sposób wyjątkowo rzetelnego, wnikliwego i całościowego opisanie. Żyjący w latach 1902-1999 pianista i pedagog, rektor Państwowej Wyższej Szkoły Muzycznej w Sopocie, a później w Gdańsku pozostawił trwałe ślady w życiu muzycznym Trójmiasta okresu po II wojnie światowej. Kwerenda rozproszonego materiału źródłowego wymagała od autorki wyjątkowej staranności.

Wydanie monografii stanowiło niejako podsumowanie wcześniejszych badań naukowych Anny Szarapki, zwieńczonych w roku 2010 obroną dysertacji doktorskiej pod tym samym tytułem, co wydana siedem lat później książka. Z tego powodu jej szczegółowe omówienie w niniejszej recenzji wydaje się zbędne.

Naturalnym następstwem publikacji książkowej była współpraca i merytoryczna pomoc Habilitantki przy wydaniu nagrania płytowego wybranych kompozycji Walentynowicza i opublikowaniu kilku jego najważniejszych kompozycji. Anna Szarapka jest autorką wyboru kompozycji zarejestrowanych na płycie, a także współredaktorem wydań nutowych, które ukazały się nakładem 2 oficyn: *Contra* i *Eufonium*. W przypadku tych ostatnich, dziełem Anny Szarapki są dołączone doń noty biograficzne oraz opisy utworów Walentynowicza.

Dzięki wymienionym działaniom dr Anna Szarapka zakończyła swą wieloletnią pracę, mającą na celu przybliżeniu współczesnemu odbiorcy postaci Władysława Walentynowicza. Dokonała tego w sposób kompleksowy, przedstawiając nie tylko jego rozbudowany biogram i dokonania twórcze, ale także pozwalając na żywy kontakt z partyturami i nagraniami wybranych utworów.

W okresie poprzedzającym wydanie opisywanej monografii, a także już po jego zakończeniu, w latach 2012-2021, Habilitantka opublikowała 11 artykułów, których wspólnym tematem są inspiracje religijne i sakralne w twórczości kompozytorów Pomorza i Kujaw po 1945 roku.

Przedstawione do oceny artykuły ukazały się w kilku pracach zbiorowych, wydanych przez polskie uczelnie artystyczne i nieartystyczne na przestrzeni 10 lat. Ich publikacje są w większości wypadków pochodną konferencji i sesji naukowych, na których były prezentowane w formie referatów.

W artykule - *Twórczość sakralna Michała Dobrzyńskiego jako muzyczny obraz tekstu*, w interesujący sposób zestawia autorka tekst Psalmu 47 z myślą papieża Benedykta XVI, analizującego wymowę słów *Śpiewajcie Panu pieśń nową*. Przygotowanemu w ten sposób

czytelnikowi proponuje muzyczną i tekstową analizę 3 kompozycji Dobrzyńskiego: *De profundis* – psalm 130, *Kyrie eleison*, oraz *Magnus Dominus*, kantaty opartej na tekście psalmu 48.

Analizując wymienione kompozycje, nie wnika Autorka zbyt głęboko w ich strukturę muzyczną, koncentrując się raczej na warstwie znaczeniowej, związanej z połączeniem tekstu i muzyki. Próbuje udowodnić, iż Dobrzyński komponując je otworzył się na rzeczywistość pozazmysłową, której następstwem było poszukiwanie wartości duchowych. Zauważa ponadto, iż w Psalmie 130 - *De profundis*, operując różnorodnymi środkami muzycznymi próbował kompozytor wyrazić kolejne stany modlitewne człowieka, w których obecne są zarówno kierowane do Boga dramatyczne błaganie o zmiłowanie, jak również błogość i spokój serca, płynące z ufności w jego miłosierdzie. Z kolei w *Kyrie eleison*, modlitwa pełna jest niepokoju i gwałtowności, a jednocześnie żarliwej prośby. Oddanie kolejnych jej stanów możliwe jest dzięki zastosowaniu przez kompozytora bardzo wyrazistych środków muzycznych, wśród których dominują: *ostinato*, zróżnicowanie dynamiczne, a także liczne nawiązania do stylistyki muzyki dawnej, np. śpiewu chorałowego.

Jak pisze Autorka, wyjątkowo ważne jest dla kompozytora przekazanie znaczenia i charakteru tekstu słownego. Szczególnie wyraziste stało się to w kantacie *Magnus Dominus*, w której warstwa werbalna kształtuje zarówno formę utworu, jak i jego wyrazowość. W rozumieniu Dobrzyńskiego, wiara łączy się ze sztuką za sprawą wykorzystania wybranych barokowych afektów. Kompozytor, pisze Autorka, poszukuje *sacrum* i próbuje go odnaleźć zarówno w wyrazistej interpretacji tekstów Psalmów jak i w muzycznych stylizacjach.

W zakończeniu tekstu Anna Szarapka przedstawia fragmenty analizowanych partytur, a także wykaz materiału analitycznego, bibliografię i podsumowanie w języku angielskim.

Tekst - „*Hymny Maryjne*” *Andrzeja Cwojdzińskiego*, jest jednym z trzech, poświęconych temu wybitnemu, zmarłemu w roku 2022 twórcy. Cwojdziński, autor ok. 100 utworów wyjątkowe miejsce zarezerwował dla muzyki religijnej. Kompozycjom o tematyce maryjnej Cwojdzińskiego towarzyszy zwykle kontekst tradycyjnej polskiej pobożności, upatrującej w osobie Maryi nie tylko Matkę Boga, ale także pośredniczkę pomiędzy Bogiem a człowiekiem. *6 Hymnów Maryjnych* to kompozycja inspirowana poezją Romana Brandstettera, który będąc Żydem, jako dojrzały 40-letni mężczyzna przyjął chrzest, i stał się chrześcijaninem.

Anna Szarapka pisze o kontekstach religijnych i kulturowych w *Hymnach* Brandstettera, by następnie przenieść je na muzykę Cwojdzińskiego, który dla swej kompozycji wybrał 6 wierszy poety. Po przeanalizowaniu obsady wykonawczej kolejnych części, opisuje je wspólnie, koncentrując się na następujących aspektach: relacje słowno-muzyczne, kategoria hymniczności, warstwa muzyczna, makroforma, organizacja horyzontalna materiału dźwiękowego, warstwa fortepianu (lub organów), język harmoniczny, oraz spójność cyklu i jego znaczenie (tekst i rodzaj brzmieniowości).

Warstwa brzmieniowa współgra, według Autorki, z przesłaniem tekstu, tworząc w ten sposób odpowiednią aurę do medytacji. Dla udowodnienia tej tezy przedstawia Szarapka szereg tabel, w których zamieszcza oryginalne teksty *Hymnów* i ich adaptacje, dokonane przez

Cwojdzińskiego. Skoncentrowanie się na tekście kompozycji nie pozwala Autorce niestety równie głęboko wniknąć w warstwę muzyczną opisywanych kompozycji. Anna Szarapka przedstawia zaledwie kilka fragmentów partytury, w celu zobrazowania sposobu muzycznej notacji, który sprawia wrażenie bardzo klasycznego.

Artykuł zatytułowany *Muzyka religijna Bohdana Riemera* koncentruje się na 9 utworach religijnych kompozytora, pisanych najczęściej do tekstów łacińskich, powstałych w latach 90-tych XX wieku. Wyjątkami są w tym względzie jedynie francuskojęzyczna kantata oparta na tekście *Pieśni nad Pieśniami* oraz polskie kołędy.

Urodzony w roku 1937 bydgoski kompozytor duchową przestrzeń swoich utworów religijnych wyznaczył doбором tekstów. Najważniejsze z nich, jak zaznacza Anna Szarapka, dotyczą kultu Maryi i misterium krzyża. Ważne miejsce zajmują także teksty polskich kołęd. Stosowane przez Riemera techniki kompozytorskie łączą się z inspiracją sakralną muzyką renesansową. Podobnie jak renesansowi mistrzowie włoscy, szczególną wagę przypisuje on odpowiedniemu prowadzeniu głosów, oraz stosowaniu technik polifonicznych, takich jak dialog par głosów, imitacje, oraz *kanon*. Habilitantka w interesujący, aczkolwiek nieco pobieżny sposób analizuje fragmenty kompozycji Riemera, koncentrując się na głównie na ich fakturze. Zwraca także uwagę na warstwę harmoniczną i związki słowno-muzyczne.

W aneksie otrzymujemy życiorys i wypis utworów religijnych Riemera, oraz dokonanych przez niego opracowań utworów innych kompozytorów.

Kolejny tekst - *Msza w twórczości kompozytorów Pomorza i Kujaw* znalazł swe miejsce w pracy poświęconej twórczości kompozytorów tego regionu końca XX i początku XXI wieku, a więc okresu przemian ustrojowych w naszej Ojczyźnie.

Rozpoczynając od naświetlenia sytuacji politycznej tego czasu, Autorka wymienia twórców gatunku *Mszy* (*sensu stricte*), a także pojedynczych części cyklu i utworów nawiązujących do cyklu mszalnego. W tym kontekście zadaje także pytanie o tzw. liturgiczność niektórych kompozycji, przechodząc od ujęcia tradycyjnego do skrajnie zindywidualizowanego. Skupia się głównie na muzycznym wykorzystaniu tekstu i sposobach jego deklamacji. W dalszej części artykułu opisuje formy i techniki kompozytorskie wybranych kompozycji. Nawiązując do ujęcia tradycyjnego, opisuje Autorka *Mszę Mieczysława Kowalskiego*, związanego od roku 1946 z bydgoskim kościołem XX Jezuitów, w którym był organistą. *Msza Polska Pro Patria* Kowalskiego jest utworem o wyraźnym zabarwieniu patriotycznym.

Msze „umiarkowanie indywidualne”, to według Autorki takie, które śmieiej operują tekstem słownym, opracowując go na wiele sposobów. Towarzyszą temu procesowi liczne nawiązania stylistyczne, a także zmienność obsady wykonawczej i śmiałość w operowaniu nowocześniejszym językiem brzmieniowym. Utwory skrajnie indywidualne to według Szarapki takie, jak np. *Sonnenlieder* Zbigniewa Bargielskiego, dla którego teksty mszalne stały się jedynie inspiracją. Struktura utworu nawiązuje do budowy cyklu mszalnego – jego *ordinarium* i *proprium*.

Ciekawie opisuje Szarapka proces powstawania *Missa mundana* Piotra Salabera, rozpoczęty w roku 1999. Msza pisana z myślą o prezentacji na płycie lotniska, na które

przylecieć miał Papież Jan Paweł II wykonana została dopiero dzień po śmierci Papieża, jako hołd dla jego życia i dzieła. Kompozytor zestawia w tym utworze środki tradycyjne z muzyką elektroniczną.

Kolejny tekst *Warstwa brzmieniowa w „Missa in memoriam Beati Georgii Popiełuszko” na chór mieszany i małą orkiestrę symfoniczną Łukasza Urbaniaka* stanowi twórcze rozszerzenie artykułu poprzedniego, w którym utwór ten był jednym z kilku wymienianych.

Urodzony w roku 1980 Łukasz Urbaniak jest absolwentem klasy kompozycji Marka Jasińskiego. Anna Szarapka przedstawia krótko sylwetkę kompozytora, koncentrując się na miejscu jego muzyki wśród innych twórców Pomorza i Kujaw. Msza Urbaniaka reprezentuje tradycyjne ujęcie gatunku. Napisana została na chór mieszany i małą orkiestrę symfoniczną. Jej głównym zadaniem było opisanie uczuć, jakie towarzyszyły wspólnocie wiernych w obliczu śmierci kaptana *Salidarnaści*. Myślą przewodnią kompozycji jest nauka Jana Pawła II dotycząca świętości. Męczeńska śmierć Jerzego Popiełuszki to powód dla oddania mu hołdu, po 30 latach od tego wydarzenia.

Użycie tekstu łacińskiego służy, jak twierdzi Szarapka, wskazaniu na uniwersalność tradycji kościelnej i wzmożeniu oddziaływania pierwiastka *sacrum*. Zaprezentowany w całości tekst *Ordinarium missae*, w częściach *Gloria* i *Sanctus* zawiera bardzo wiele powtórzeń.

Opisując tę kompozycję, podaje Autorka wiele treści o charakterze ogólnikowym. Dopiero w 4 punkcie nieco baczniej zaczyna przyglądać się warstwie brzmieniowej poszczególnych części utworu. W *Kyrie* jej uwagę zwracają: kolorystyka, harmonika i linearność kantylenowej melodyki, w *Gloria* i *Sanctus* natomiast chwalebny charakter i zmienna tonalność. Odnosząc się do kwestii tonalności zbyt szczegółowo, w moim odczuciu, opisuje symbolikę poszczególnych tonacji, nawiązując do myśli teoretyków XIX wieku.

Na koniec otrzymuje czytelnik interesującą tabelę, w której przedstawiona została interpretacja poszczególnych fragmentów tekstu w kontekście obsady wykonawczej kolejnych faz kompozycji. W zakończeniu wskazuje Autorka na użytkowy charakter kompozycji i jej tradycyjną brzmieniowość, łączącą wiele cech muzyki Wschodu i Zachodu.

Tekst następny - *Symbol w Apokalypsis Marcina Gumieeli* odnosi się do jednego z utworów kompozytora, nagranych na płycie kompaktowej, wydanej przez firmę DUX.

Przedstawiając sylwetkę kompozytora zauważa Autorka, iż jego twórczość nawiązuje do tradycji muzyki XVI i XVII wieku. Ulubioną techniką, stosowaną w kompozycjach wokalnych jest polichóralność. Melodyka ma zwykle charakter chorałowy, recytatywny, psalmodyczny, skoncentrowany na prozodii tekstu

Z dalszej części artykułu dowiadujemy się, że partytura powstałego w roku 2006 dzieła *Apokalypsis* na 2 chóry żeńskie, 2 męskie głosy solowe i 7 zespołów kameralnych zawiera bardzo szczegółowe uwagi, dotyczące umiejscowienia poszczególnych zespołów kameralnych w przestrzeni świątyni. W obsadzie utworu ważną rolę pełnią instrumenty perkusyjne, głównie dzwony. Tekst kompozycji skonstruowany został z wybranych fragmentów *Apokalipsy* i ma dla architektoniki dzieła fundamentalne znaczenie.

Dr Anna Szarapka omawia kolejne 3 części utworu, wskazując przede wszystkim na wymowę tekstu, jego symbolikę i ekspresję. Autorka zauważa, iż kompozycja stylistycznie zakorzeniona jest w epoce renesansu. Ważne znaczenie ma użycie niektórych interwałów, np. kwarty i kwinty w *Epilogu*, symbolizującym niebiańską doskonałość. Mistyczna barwa utworu i częste stosowanie brzmień chóralnych *a cappella* wiąże się z estetyką kompozycji, skupioną na wyrazistej wymowie tekstu. Fragmentom wystawiających świętość Boga towarzyszy śpiew wyciszony, którego zadaniem jest wywoływać klimat kontemplacji i skupienia. Bóg kojarzony jest w nim ze spokojem, szmerem i szeptem.

Kolejny tekst, zatytułowany *Apokalipsa św. Jana w trzech interpretacjach muzycznych kompozytorów współczesnych Pomorza i Kujaw* nawiązuje do poprzedniego, rozszerzając go o muzyczne wizje *Apokalipsy*, wyrażone w dziełach Bernadetty Matuszczak. Przedstawione kompozycje Matuszczak to *Septem tubae* z roku 1966, oraz *Apokalipsa*, powstała w roku 1977. O wartości tych dzieł świadczy fakt, iż ich pierwszymi wykonawcami byli: Orkiestra i Chór Radiowy z Kolonii, prowadzone przez Michaela Gielena, oraz Chór i Orkiestra Polskiego Radia pod dyrekcją Andrzeja Markowskiego. Ostatnia kompozycja nagrodzona została *Prix Itolio 1979*.

Barnadetta Matuszczak, uczennica Tadeusza Szeligowskiego i Kazimierza Sikorskiego, a także Nadii Boulanger, jest jedną z najwybitniejszych kompozytorek „ery” Wojciecha Kilara. Analizując jej dzieła, Anna Szarapka nawiązuje do myśli Mieczysława Tomaszewskiego, który pisze o 5 funkcjach muzyki: estetycznej, ekspresywnej, impresywnej, referencjalnej i fatycznej. Opisując kolejne funkcje, Autorka wskazuje na ich oddziaływanie w przedstawionych kompozycjach. Życie Matuszczak naznaczone tragizmem wojny wywarło ogromny wpływ na jej muzykę, pełną niepokoju i ilustracyjności. Młodszy o ponad 40 lat Gumieła skupia się raczej na odczytaniu muzycznych kodów, w kontekście kompozytorów wieków minionych.

Zestawienie apokaliptycznych wizji w muzyce tak różnych kompozytorów stanowi dla autora jego opisu bardzo poważne wyzwanie. Dzięki zastosowaniu interesującego klucza udało się Szarapce wskazać na ponadczasowe oddziaływanie muzyki inspirowanej widzeniem prorockim.

Tekst - *Twórczość religijna Andrzeja Cwojdzińskiego w aspekcie polskiej duchowości XX wieku*, skupiony jest wokół uniwersalnych wartości, jakie niesie ze sobą religia. Andrzej Cwojdziński zafascynowany był osobą Karola Wojtyły, później Jana Pawła II. Przedmiotem analizy stają się tu 2 kompozycje: *Magnificat* op. 17 na 4 głosowy chór *a cappella* z 1983 oraz *Hymn o miłości* op. 40 na chór i orkiestrę z 1992.

Kantata *Magnificat* napisana została do tekstu wiersza Wojtyły, w którym ukazuje on postać Boga przez pryzmat Maryi. Cwojdziński wprowadza słuchacza w muzyczną medytację, w której nadrzędną rolę odgrywa tekst. Jego zrozumiałość bierze się ze znakomitego prowadzenia prozodii. Utwór podzielony na odcinki, operujące zróżnicowanym materiałem muzycznym, przez co brzmi jak brewiarzowy kantykt. *Hymn o miłości* op. 40 skoncentrowany jest na biblijnym tekście św. Pawła. Poszczególne jego części określa Autorka mianem faz. Kolorystyka brzmienia zespołu chóralnego i orkiestrowego ma głęboki związek z charakterem wypowiedzianych słów.

Duża ilość przykładów nutowych pozwala zrozumieć, jak wiele w muzyce Cwojdziańskiego nawiązań do epok minionych. W aneksie dokonała Autorka także podziału twórczości kompozytora ze względu na pochodzenie tekstu i obsadę wykonawczą.

W artykule zatytułowanym *Walory edukacyjne wybranych utworów religijnych Andrzeja Cwojdziańskiego*, po raz kolejny zatrzymuje się Habilitantka nad dziełem tego kompozytora, przedstawiając jednak jego kompozycje religijne w aspekcie dydaktycznym. Mowa tu o dydaktyce historycznej i patriotycznej. Anna Szarapka koncentruje się głównie na roli, jaką odgrywa muzyka Cwojdziańskiego w procesie uświadamiania młodemu pokoleniu podstawowych wartości chrześcijańskich. Opisując warstwę dźwiękową wybranych utworów Cwojdziańskiego, zwraca uwagę na to, iż są one głęboko osadzone w tradycji. Jak pisze: Melodyka typu kantylenowego, psalmodycznego i brzmienia w *dur-moll* towarzyszą większości jego utworów. W *Suplikacjach* op. 5 dominuje diatonika typu romantycznego, w pieśni *Ojcie Nasz* natomiast przeważają brzmienia rozszerzone: septymowe, nonowe itp. W harmonii częste występuje zjawisko *ostinato*. W *Magnificat* łatwo dostrzec elementy archaizacji. Tematem przewodnim wszystkich religijnych kompozycji Cwojdziańskiego są wartości, skupione wokół wiary i patriotyzmu.

W artykule - *Od lęku do nadziei – przesłanie religijnych kompozycji Bernadetty Matuszczak* powraca Anna Szarapka do twórczości autorki *Apokalipsy*. Tym razem zestawia jednak 4 kompozycje, których muzyczna wymowa ma głęboki związek z osobistymi doświadczeniami kompozytorki. Opisuje, a po części także analizuje następujące kompozycje: *Septem tubae* na chór, organy i orkiestrę z 1966, *Salmi* z 1972, *Apokalipsa* z 1977 i *Pieśń żałobna Pamięci Ofiar Katyńia* z 1989.

Głęboka duchowość Bernadetty Matuszczak ma związek z jej niezwykłym życiorysem. Osobowość kompozytorki określiła wojna i śmierć najbliższych. Filozoficzna muzyka Matuszczak na pierwszy plan wysuwa temat życia i śmierci, ludzkiej egzystencji, a także kondycji moralnej ludzi i społeczeństw. Dominującymi emocjami są w niej lęk, cierpienie, ale także dobro i prawda. Warstwa słowna koncentruje się z jednej strony na idiomie lęku i grozy, z drugiej jednak na nadziei. Autorka interesująco zestawia i porównuje fragmenty opisywanych kompozycji, wskazując na ich ponadczasowe przesłanie. Prawda jest, według Matuszczak, kluczem do wieczności, nadzieja natomiast służy otwarciu na sferę wartości. Tragedia nabiera innego wymiaru, kiedy dostrzeżemy perspektywę wieczności.

Ostatni z omawianych artykułów, zatytułowany *Inspiracje biblijne w łacińskiej twórczości sakralnej Marcina Kopczyńskiego*, rozpoczyna się od przedstawienia metody analizy dzieła muzycznego, zaproponowanej przez Stanisława Dąbka, która oprócz opisu cech podstawowych uwzględnia także kontekst historyczny, teologiczny i duchowy. W dalszej części tekstu opisuje Autorka nurty duchowości, charakterystyczne dla kompozytorów, tworzących po roku 1945. Dominującymi były: duchowość Maryjna kardynała Wyszyńskiego i *Totus tuus* Jana Pawła II. Z nich właśnie wywodzą się wybrane kompozycje Pendereckiego, Góreckiego czy Kilara.

Taka aura towarzyszyła dojrzewaniu Marcina Kopczyńskiego, który urodził się w roku 1973 i dorastał w tradycyjnej katolickiej rodzinie. W jego twórczości religijnej ogromne znaczenie odgrywa wielowiekowe dziedzictwo muzyki sakralnej. Anna Szarapka zauważa, że

wyjatkowo ważną inspiracją były dla kompozytora teksty Biblii i teksty mszalne, w tym także przedsoborowe. Jego kompozycje cechują się modlitewną i medytacyjną ekspresją, w której słowo jest najważniejszym nośnikiem znaczeń w warstwie muzycznej. W zakończeniu artykułu stwierdza Autorka, iż ekspresyjna, emocjonalna, mistyczna i afirmacyjna muzyka Kopczyńskiego daje świadectwo „wiary uczuciowej”.

Przedstawione do oceny i opisane wyżej artykuły układają się w ok. 200 stronicowe studium na temat muzyki kompozytorów Pomorza i Kujaw, tworzących w okresie od zakończenia II wojny światowej do chwili obecnej. Studium to jest wyjątkowo bogate. Dostarcza ono wiedzy o muzyce mało znanej szerokiemu gronu odbiorców, wykonywanej stosunkowo rzadko, a w niektórych przypadkach jedynie okazjonalnie. Autorka z równą pasją opisuje i analizuje kompozycje powstałe w latach 60-tych XX wieku, jak i te tworzone w ostatnich latach.

Dr Anna Szarapka w swych tekstach na pierwszy plan wysuwa zawsze człowieka, kompozytora przepełnionego ideą i przekonaniem o swoim zawodowym posłannictwie. W jej opinii nadrzędnym celem twórcy jest przekazanie słuchaczowi dzieła zaangażowanego, pełnego treści oczywistych i ukrytych, wobec których trudno przejść obojętnie.

Cechą wspólną dla wszystkich kompozytorów, o których pisze w swej pracy Szarapka, jest ich głęboka religijność, która staje się jedną z podstawowych motywacji twórczych. Opisywane kompozycje, niezależnie od formy, rozmiarów, czy stylistyki odnoszą się zwykle do Boga, jako Stwórcy i człowieka jako jego dzieła.

Cechą charakterystyczną stylu Anny Szarapki jest poszukiwanie szerokiego kontekstu. Przedstawiając sylwetki kompozytorów nie zatrzymuje się na ich biogramach, lecz stara się dociec, jaki wpływ miały koleje ich życia na dokonywanie twórczych wyborów. W większości wypadków najważniejszą motywacją powstania opisywanych utworów były względy religijne i patriotyczne.

W swych opisach Habilitantka bardzo często zatrzymuje się na roli tekstów w muzyce wokalnoinstrumentalnej. Chwilami odnoszę nawet wrażenie, iż warstwa poetycka kompozycji bywa dla niej ważniejsza niż sama muzyka. Wynika to być może z faktu, iż większość opisywanych kompozycji to utwory z tekstem, do wyboru których ich autorzy przywiązywali ogromną rolę. Prozodia tekstu w dziele wokalnoinstrumentalnym staje się dla większości opisywanych utworów jednym z głównych elementów formotwórczych.

Czytając prace dr Anny Szarapki odnoszę wrażenie, iż muzyka, o której pisze jest jej bardzo dobrze znana. Osobisty ton wypowiedzi świadczy także o tym, że jednoznacznie identyfikuje się ona z ideami przyświecającymi poszczególnym twórcom. W tym sensie jej wywód brzmi prawdziwie i szczerze. Anna Szarapka pisze o tym, co jest jej bliskie. W swoich pracach nakreśla szeroki kontekst kulturowy (zwłaszcza teologiczny i literacki), łączy zmysł analityczny z dużą wrażliwością, operuje klarownym, skondensowanym stylem, dokładnie charakteryzuje związki słowno-muzyczne, a nade wszystko dokonuje humanistycznej refleksji nad kondycją człowieka.

Analiza muzyczna większości kompozycji prowadzona jest dość powierzchownie. Nie znajdziemy w przedstawionych tekstach skrupulatnej i szczegółowej analizy formalnej, czy też nomenklatury, charakterystycznej dla rozważań muzykologicznych. Nie czynię jednak z tego Autorce zarzutu. Jak powiedziano wcześniej, przedstawione teksty przygotowane zostały jako konferencyjne referaty, w których istotniejsze od formalnych szczegółów jest ukazanie twórcy i dzieła w sposób możliwie szeroki, a jednocześnie w zwartej formie.

Artykuły Anny Szarapki wzbogacają wiedzę o twórcach i kompozycjach, których sława rzadko wykracza poza region Kujaw i Pomorza. W tym kontekście cieszy fakt, iż wiele miejsca poświęca Autorka kompozytorom stosunkowo młodym. Jej przemyślane muzyczne spostrzeżenia dalekie są jednak od utartych frazesów, wygłaszane opinie natomiast zawsze poparte klarownymi dowodami.

Prezentowany przez Annę Szarapkę styl wypowiedzi wydaje się być bardzo klasyczny i daleki od słownych eksperymentów. Kolejne zdania formułowane są prosto i logicznie, zaś całe teksty posiadają odpowiednie proporcje.

Na koniec spróbuję sformułować kilka myśli, odnoszących się do artykułów Anny Szarapki, czytanych z pozycji dyrygenta. W trakcie ich lektury zastanawiałem się bowiem, jakich korzyści dostarczają one muzykom, zainteresowanym odkrywaniem utworów mało znanych. Myślę, że jest ich co najmniej kilka:

1. Artykuły dr Anny Szarapki wzbudziły we mnie ciekawość poznania większości kompozycji, o których pisze Autorka,
2. Potrafię wyobrazić sobie jak brzmią opisywane dzieła i jakich emocji dostarcza ich wykonanie. Wiem także, do jakiego słuchacza dotrą one najlepiej, oraz w jakim wnętrzu winny być prezentowane,
3. Rozumiem intencje kompozytorów, potrafię także wczuć się w idee, które przyświecały im przy tworzeniu muzyki,
4. Dostrzegam potrzebę szerokiego propagowania opisywanej twórczości.

Powyższe wnioski zachęcają do zapoznania się z opisywanymi partyturami. Być może więc staną się one przyczynkiem do zainteresowania tą mało znaną muzyką przez wykonawców, dyrygentów i instrumentalistów aspirujących do zdobywania kolejnych stopni naukowych. W ten sposób praca dr Anny Szarapki mogłaby nabrać jeszcze większego znaczenia i istotnie wpłynąć na rozwój muzycznej kadry akademickiej.

Z przedstawionego opisu wyłania się, jak sądzę, obraz dr Anny Szarapki, jako wyjątkowo pracowitego i rzetelnego teoretyka muzyki, zanurzonego w świecie kompozycji religijnych, szczególnie zainteresowanego utworami powstałymi w Polsce w ciągu kilku ostatnich dekad. Działalność zawodowa Anny Szarapki jest w mojej opinii imponująca. Łączy ona zadania nauczyciela i wykładowcy akademickiego z działalnością naukową, której efektem jest duża liczba wystąpień, prelekcji, wygłoszonych referatów i opublikowanych tekstów. W parze z nimi idą osiągnięcia pedagogiczne, szczególnie znaczące w zakresie kształcenia muzycznego młodzieży w szkolnictwie artystycznym stopnia średniego.

Równie ważna jest w moim odczuciu działalność Habilitantki związana z szeroko rozumianą popularyzacją muzyki klasycznej w zróżnicowanym kręgu jej odbiorców. Na szczególną uwagę zasługuje w tym względzie propagowanie muzyki nowej, tworzonej głównie przez kompozytorów związanych z jej rodziną Bydgoszczą.

Wysoko oceniam przedstawione do recenzji dzieło dr Anny Szarapki, którego głównym elementem jest 11 łączących się ze sobą publikowanych artykułów. Ich klasyczna forma wydawać się może niektórym nazbyt zachowawcza, a nawet nieco przestarzała. W mojej ocenie ściśle koresponduje ona jednak z przekazywanymi treściami, skupionymi na muzyce, w której ważniejsze od zewnętrznego blasku jest głębokie, najczęściej religijne przesłanie.

Ulubionym, powtarzanym po wielokroć przez autorkę słowem jest „duchowość”. Określenie to towarzyszy opisom kompozytorów i ich dzieł. Analiza tekstów dr Anny Szarapki pozwala przypuszczać, że jej muzykologiczne poszukiwania biorą swój początek w jej własnej, głębokiej duchowości, która wyziera z kolejnych akapitów omawianych wyżej tekstów.

Konkluzja

W świetle przedstawionej oceny dorobku naukowego i dydaktycznego oraz dzieła stwierdzam, że dokonania Habilitantki wnoszą istotny wkład w rozwój dyscypliny sztuki muzycznej, a tym samym spełniają wymagania art. 221 ust. 4 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 r. poz. 85 z późn. zm.). Wnoszę zatem o nadanie dr Annie Szarapce stopnia naukowego doktora habilitowanego.

Kraków, 15 października 2023 roku

Witold Oliński